

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség Kárász-utca 9.

ELŐFIZETÉSI ÁR SZEGEDEN

egész évre . K 24— félévre . . K 12—
negyedévre K 6— egyhónapra K 2—

Egyes szám ára 10 fillér.

ELŐFIZETÉSI ÁR VIDÉKEN

egész évre . K 28— félévre . . K 14—
negyedévre K 7— egyhónapra K 2-40

Egyes szám ára 10 fillér.

Kiadóhivatal Kárász-utca 9.

Telefon-szám: 305.

Telefon-szám: 305.

Szeged, 1914.

III. évfolyam 47. szám

Csütörtök, február 26.

Schulek hallgat...

Szeged művészeti reputációja érdekében szándékunk a fogadalmi templom ügyét mindaddig napirenden tartani, míg döntő és végleges győzelmet nem aratunk ebben a kérdésben. Semmi szín alatt nem akarunk, nem tudunk belenyugodni abba, hogy olyan monumentális és óriási kötséggel épülő mű, mint a fogadalmi templom, művészi szempontból kifogásolható legyen. Az nem volna méltó sem az eredeti terv megalkotójához, sem az Alföld első emporiumához.

A Délmagyarország vetette föl azt az eszmét, hogy a templom tervén a Foerk Ernő által kontemplált átalakítások bocsáttassanak Schulek Frigyes elbírálása alá s csak abban az esetben legyenek a Foerk tervezte átalakítások keresztülvihetőek, ha Schulek azokat helyesli. Schulek a helyettes-polgármesternek félig-meddig, de inkább csak félig, megígérte, hogy a mennyiben az átalakított terveket bemutatják neki, megadja róla a véleményét. Ugy tudjuk, hogy Foerk Ernő be is mutatta Schuleknak ezeket a terveket, ámde Schulek a válasszal — adós maradt. Schulek nem válaszol. Schulek hallgat. És ez a hallgatás fölülte gyanus. Sőt ez a hallgatás nagyon is hangosan szóló válasz. Van ugyan egy latin közmondás: Qui tacet, consentire videtur (aki hallgat, beleegyez-

ni látszik), de hát aki Schulek Frigyes finom lelkiberendezését ismeri, tudja, hogy a kiváló mester még egy tanítványának sem mondja soha semmiféle tervére, hogy az rossz, hanem a bölcs Sokrates módjára addig-addig forgatja a kérdést, illetve a tervet, míg az illető maga is rájön, mi a rossz a tervén, vagy hogy egyáltalán rossz az egész. Schulek hallgatása tehát éppen nem beleegyezés vagy helyeslés. Schulek hallgat, mert, miután ilyen kérdésben érhetetlen garaszkodás miatt elűtötték a művezetéstől, nem tartja magát illetékesnek, de kötelességének sem, hogy beleavatkozzék ebbe a vitába. Magatok főztétek, egyétek is meg magatok! — gondolja bizonyára. S mikor ebben Schuleknak — a maga szempontjából — kénytelenek vagyunk igazat adni, még sem nyugodhatunk bele abba, hogy a stílus szempontjából kifogástalan lombard-román műalkotás helyett a belváros házai és palotái közt egy minden stílus nélküli templom-alkotmány terpeszkedjék szét.

A szegedi közvélemény és sajtó Foerk keddi előadása után egyhangúlag konstata-
lta, hogy Foerknak nem sikerült Szeged város közönségét a maga művészeti igazáról meggyőzni. Mindössze annyit ért el, hogy most azokat is a mi táborunkba terelte, akik eddig közömbösen viselkedtek ebben a kérdésben és mind hangosabbá válik az a követelés, hogy vissza a Schu-

lek-féle tervekhez, még mielőtt a Foerk cukorsüvegalku tornyaiban üt a tizenkettedik óra.

Hallottunk olyan hangokat is, de persze nem Schulekre vonatkozóan, hogy a ki nem tud arabusul, az ne beszéljen arabusul. Mi ennyire nem megyünk Foerkkal szemben, de ha azt látjuk, hogy valaki nem akar magyarul beszélni, jóllehet tud magyarul, akkor ki kell eszelni a módját annak, hogy megszólaltassuk az illetőt magyarul. Foerk ugy látszik, nem hive a lombard-román stílusnak, melyet a város közönsége immár elfogadott és mely stílusnak tisztán valló megóvását hangsúlyozottan kikötötte abban a szerződésben, a melyet Foerkkal a művezetésre vonatkozóan kötött. Foerknek tehát ezen szerződésből kifolyólag kötelessége Schulek koncepciójához alkalmazkodni és még a nuanceokban sem térhet el attól a stílustól, a melyben Schulek a fogadalmi templomot tervezte. Sajnosan konstataált valóság azonban, hogy még csak nem is a nuanceokban, hanem sok helyütt a lényegben tért el a lombard-román stíltól és ezzel teljesen elrontotta a stílusbeli egységet.

Miután Schulek, ő tudja miért, nem hajlandó a város közönségének megadni a kellő választ és miután nem áll sem jogunkban, sem módunkban őt válaszadásra kényszeríteni, a város közönségének az a föladata, sőt kötelessége önmagával és az

Imádság minden asszonyokhoz.

Sosem gyötört ily szomjuság,
És sosem voltam ilyen egészen
A szerelemé; mint most, mikor
Itt állok távozásra készen.

Most vágyom legvágyakozóbban,
Mikor bucsuzni illenék,
Nyugodtan válni vágytól, mámoroktól,
S én remegve jajgatok: ne még!

Isten, ha vagy, ne vedd még tőlem el,
Mi legdrágább kincse volt itt
Szegény, szerelmes életemnek;
Ne vedd el a csókot, ölelést:
Ezt a bolondos, léha holmit.

Most legyenek legszebbek a nők,
Legvirulóbbak a lány-virágok,
Legízesebbek az asszonyok,
Kiket köröttem élni látok.

Nyíljanak szívek és budoárok,
Táncok, bálók, vig randevuk,
Töltsék meg új zenével szívemet,
Melyben a bánat dala bug.

Nincs édesebb méz a női szájnál
És nincs a csóknál szebb zene,
Ha két ajk izzóan összecsatlan,
Mintha a Minden zengene.

Csókokban osztom szét magamat
Amíg csak élek és ha holtan
Kihullok az ölelő karokból:
Ne tudja senki, hogy ki voltam.

FRANYÓ ZOLTÁN.

Harangzugás.

Irta: Karl Friedrich Baberadt.

Egyedül, melankólikus várakozással ült az öreg asszony ablakánál, amely egy ócska emeletes ház padlásszobájából tekintett az utca tulsó felére. Merevem bámult a tér tulsó felén kinagasló toronyra, amit csak halaványan láthatott a sűrű őszi ködtől. Várta az ünnepi harangszót.

Hetven év óta hallgatta már az egyszerű harangkongás mélységes muzsikáját; úgy ismerte már annak minden rezgését, mint élete legmeghittebb barátját. Először a kis harang kissé csengésses árnyalatu hangja szólalt meg. Ez a hang ébresztette föl minden kora reggel, hogy idejekorán érhesse a templomba. Eszerint étkezett, eszerint élt az egyhangu, szürke évek hosszú sora óta. Szentséges áhitattal töltötte el az öreg asszonyt ez az egyforma zene, amely mindig a legszentebb boldogsággal töltötte el a fehérhaju matrónát.

Hetven év óta hallgatja ezt a monotón harangzugást. Már gyermekkorában is ra-

jongott ezért a muzsikáért. Ha megszólalt a harangszó, fölsietett a templom sok lépcsőjén, hogy közvetlen közlőül hallgathassa az erős kongásokat; segített is a harangkötel húzásában akkor, amikor már nagybacska lett. Ilyen volt, mint gyermek és ilyen volt, mint fiatal férjes asszony is. Sokszor kellett ekkor is fölsietnie, mert a férje nem volt más, mint a toronyőr derék fia. Soha szebben nem szólottak a harangok, mint azon az esküvőn, amikor férje vezette az oltárhoz. Régen volt már, nagyon régen!

Az öreg harangozó meghalt és a fia lépett az örökébe. Felköltözött a fiatal pár s Erzsébet — úgy hívták — nagyon boldog volt, mert közelebb érezte magához a harangokat, mint a többi földön járó ember. Ha a férje meghuzta a harangkötelet, akkor ő az oldala mellett énekelte a templom alján éneklő Maria-gloriosáját. A Maria-gloriosa egyszer megszakadt. Johannes, a férj lezuhant a harangozás közben. Földordított. Erzsébet hozzá sietett. Vértett a teste . . .

Nyomorék lett a fiatal, derék férj. Ekkor kezdődtek meg a szegény jó asszony szenvedései. Egyre ritkábban kereste föl a harangot. Fél már tőle nagyon. Még a hangjától is félt. A nyomorék beteg férj elküldötte őt egy vidéki rokonához. Vele küldte két gyermeküket is, a gyönyörű szép Máriát és Gottfriedet. Egy levélre vissza kellett jönniök az anyjukkal. Az apjuk temetésére jöttek vissza . . . Erzsébet többé nem látogatta meg a nagy öblü harangokat . . .